

A bíróság a dr. Donkó Szilvia gyámügyi szakügyintéző által képviselt **Budapest Főváros Kormányhivatala** **Kerületi Hivatala, mint gyámhatóság** **( )** felperesnek, - a dr. Kollár Zita ügyvéd, ügygondnok **( )** által képviselt **( )** alperes ellen gondnokság alá helyezés felülvizsgálata iránt indított perében meghozta az alábbi

v é g z é s t:

A bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése alapján kezdeményezi az Alkotmánybíróságnál a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 347. § (1) bekezdés d) pontjának alaptörvény-ellenességének megállapítását, megsemmisítését és alkalmazásának a Budapesti IV. és XV. kerületi Bíróság előtt 13.P.IV.21.303/2025. ügyszám alatt indult ügyből történő kizárását.

Az Alkotmánybíróság előtti eljárás befejezéséig a bíróság előtti peres eljárást felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I. A tényállás rövid ismertetése

Az alperest a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 8.P.IV.21.899/2020/24. számú, 2021. október 5. napján kelt és 2021. november 23. napján jogerőre emelkedett ítéletével cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezte, és a választójog gyakorlásából kizárta. Megállapította, hogy a gondnokság felülvizsgálata iránti eljárás megindításának időpontja: az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 3 év.

A felperes – módosított – keresetében a gondnokság alá helyezés felülvizsgálatát kérte oly módon, hogy az általa megjelölt ügycsoport tekintetében a gondnokság alá helyezés, valamint a választójogból való kizárásnak a hatályának fenntartását indítványozta.

A bíróság az alperest személyesen meghallgatta, majd az érdemi tárgyaláson a bizonyítási eljárást lefolytatta, tanút hallgatott meg, igazságügyi szakvéleményt szerzett be. Az ítélet kihirdetésének folytatólagos érdemi tárgyalásán az alperes, az ügygondnoka és a felperes képviselője szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg.

II. A kezdeményezéssel érintett jogszabályok

Az Alaptörvény indítvánnyal érintett (és sérülni vélt) rendelkezései:

B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám:	III/ 0 0 7 1 9 - 0 7 / 2026	
Érkezett:	2026 FEBR 24.	
Erkezés módja		
☒ POSTÁN	☐ EGYÉB:	
Példány:	Melléklet:	Kezelőiroda:
1	1	Dr

G) cikk (2) Magyarország védelmezi állampolgárait.

Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

IV. cikk (1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani.

XIII. cikk (1) Minden nagykorú magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény (a továbbiakban: CRPD) 12. cikk 4. pontja szerint a részes államok biztosítják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó valamennyi intézkedés, a nemzetközi emberi joggal összhangban, megfelelő és hatékony biztosítékokat tartalmaz a visszaélések megelőzésére. Az ilyen biztosítékok garantálják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó intézkedések tiszteletben tartják a személy jogait, akaratát és választásait, összeférhetetlenségtől és indokolatlan befolyástól mentesek, arányosak és a személy körülményeire szabottak, a lehető legrövidebb időre vonatkoznak, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező, független és pártatlan hatóság vagy igazságügyi szerv rendszeresen felülvizsgálja azokat. A biztosítékok azzal arányosak, amilyen mértékben az adott intézkedések érintik a személy jogait és érdekeit.

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 13/A. § (1) bekezdése szerint a bíróságnak a cselekvőképességet részlegesen vagy teljesen korlátozó gondnokság alá helyezésről rendelkező, valamint a felülvizsgálati eljárás alapján hozott ítéletében rendelkeznie kell a választójogból való kizárás kérdéséről. A (2) bekezdés értelmében a bíróság azt a nagykorú személyt zárja ki a választójogból, akinek a választójog gyakorlásához szükséges belátási képessége mentális zavara következtében tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent, vagy tartósan, teljeskörűen hiányzik.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) indítvánnyal érintett (alaptörvény-sértőnek vélt) rendelkezése:

347. § (1) bekezdés d) pontja szerint az ítélet rövidített indokolást tartalmaz, ha – fellebbezéssel támadható ítélet esetén – annak kihirdetésekor egyik fél sincs jelen.

III. Az Alkotmánybírósághoz fordulás indokai

III 1. Bevezetés

A Pp. személyi állapotot érintő perekre vonatkozó szabályozási módja összhangban van a CRPD elveivel. Arra törekszik, hogy a bírósági eljárás a gondnoksági perekben jelképesen és a valóságban is „akadálymentessé” váljon a pszichoszociális fogyatékkal élő ügyfelek számára.

A gondnoksági perekben a bíróság feladata az eljárási garanciák maradéktalan érvényesítése mellett annak segítése, hogy a gondnoksági keresettel érintett fél számára az eljárás érthető és hozzáférhető legyen, valódi lehetőséget kapjon álláspontja kialakítására, kifejezésére és érvényesítésére.

A bírósági szervezet elvégezte a gondnoksági perek joggyakorlatának elemzését, amelynek 2023-ban elkészített összefoglalója a Kúria honlapján olvasható. A joggyakorlatelemzés mellékleteként Módszertani útmutató készült a bíróságok számára a gondnoksági perekben követendő eljárásról, gyakorlati megoldásokról.

A gondnoksági pert érdemben lezáró ítélet tartalmára, belső tagolására alkalmazni kell a Pp. 346. §-ában foglalt általános rendelkezéseket. Az ítélezési gyakorlat – megerősítve a joggyakorlatelemző munkacsoport véleményével – egységes volt abban a kérdésben, hogy a Pp. 347. §-a szerinti rövidített indokolás lehetőségével a gondnoksági perekben nem élhet a jogalkalmazó annak ellenére sem, hogy azt a Pp. sem általános, sem speciális rendelkezése kifejezetten nem zárja ki. A pertípus egyszerű megítélésű ügynek – a pertárgy specialitására és a potenciális jogkorlátozás súlyára figyelemmel – semmiképpen nem tekinthető. Rövidített indokolásnak akkor sincs helye, ha az ítélet kihirdetését követően valamennyi jogosult lemondott a fellebbezési jogáról. Ezt az alapjogvédelem követelménye mellett anyagi jogi ok is indokolja: minden gondnokság alá helyezést a Ptk. 2:29. §-a szerint kötelező felülvizsgálat követ, amelynek megalapozott elvégzéséhez az alapítéletben rögzített pontos, részletes tényállás, kérelemstruktúra, mérlegelés és jogi indokolás szükséges.

Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Módtv.) 148. § (1) bekezdése módosította a Pp. 347. § (1) bekezdését. A módosítás 2025. augusztus 19. napjától hatályos. A módosítás szerint a Pp. 347. §-a kiegészült d) és e) ponttal. Az új d) pont szerint az ítélet rövidített indokolást tartalmaz, ha – fellebbezéssel támadható ítélet esetén – annak kihirdetésekor egyik fél sincs jelen. A módosítás a személyi állapotot érintő perekbe vonatkozó különleges eljárásra külön szabályozást nem alkotott, ezáltal az általános szabályok alkalmazandók abban az esetben is, ha a Pp. 429. §-ában meghatározott per van folyamatban.

A Módtv. 148. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „1. A polgári perekben indokolt a felesleges adminisztrációs teher csökkentése és az érdemi munkavégzésre fordítható idő növelése érdekében olyan szabályozás kialakítása, amely alapján az elsőfokú eljárásban rövidített indokolást tartalmazó ítélet hozható, ha a felek az elsőfokú ítélet kihirdetésén nem jelennek meg, vagy az elsőfokú ítélet kihirdetésekor a bíróság felhívása ellenére nem kérnek részletes indokolást. Ezért szükséges azoknak az esetköröknek a bővítése, amelyek meghatározzák, hogy az ítélet mikor tartalmazhat rövidített indokolást. Az eljárás-támogatási kötelezettségből kifolyólag alapvetően elvárható a felektől, hogy amennyiben lehetőségük van rá, úgy a tárgyalásokon, illetve az ítélet kihirdetésén jelen legyenek, vagy azon képviseltessék magukat. Ez azért is kiemelkedően fontos, mert a bíróság az ítélet kihirdetésekor szóban ismerteti döntése indokait, így azt a felek közvetlenül a döntést hozó bírósági személyes nyilatkozata alapján megismerhetik. Ha a felek nem jelennek meg a tárgyaláson, vagy a jelenlévő fél vagy felek az ítélet szóbeli indokolásának elfogadhatósága, meggyőző ereje miatt a bíróság felhívására úgy nyilatkoznak, hogy nem kérnek részletes írásbeli indokolást, a bíróságnak elegendő röviden

indokolnia írásban határozatát. A rövid indokolási kötelezettségre tekintettel ugyanakkor a bíróságnak rövidebb idő is elegendő határozata írásba foglalására, ezért a rövidített indokolást tartalmazó ítélet írásba foglalására a bíróságnak a jövőben egységesen – valamennyi esetkör vonatkozásában – 8 nap áll majd rendelkezésére. Ha bármelyik fél már az ítélet kihirdetésekor részletes indokolást tartalmazó ítéletet kér, akkor a bíróság az általános szabályok szerint jár el. A Pp. 347. § (1) bekezdés d) és e) pontja szerinti rövidített indokolást tartalmazó ítélet kézbesítése esetén ugyanakkor a feleknek – ha élni kívánnak jogorvoslati jogukkal, fellebbezési szándékukat – még az indokok előadása nélkül – az ítélet kézbesítésétől számított 5 munkanapon belül be kell jelenteniük és a fellebbezési illeték megfizetését is igazolniuk kell. Ebben az esetben az eljáró bíróság részletes írásbeli indokolással látja el ítéletét, ami kettős célt szolgál. Ennek egyrészt indoka, hogy a fellebbező fél a részletes indokolás alapján tudja előkészíteni fellebbezését, másrészt az is, hogy a fellebbviteli bíróságnak rendelkezésére álljon részletes indokolást tartalmazó ítélet a fellebbezés elbírálásához. A részletes indokolást tartalmazó ítéletet az elsőfokú bíróság azzal a felhívással kézbesíti a fellebbező számára, hogy a határozat közlésétől számított 15 napon belül a Pp. 371. §-nak megfelelő tartalmú fellebbezést terjesszen elő. A szabályozás tehát biztosítja a jogorvoslati jog teljes körű gyakorlásának lehetőségét. Ha a felek nem jelentenek be fellebbezési szándékot az arra nyitva álló határidőben a rövidített indokolást tartalmazó ítélet jogerőre emelkedik és annak részletes megindokolása nem válik szükségessé a bíróság részéről. Ellenkező esetben ugyanakkor a jogorvoslati jog megfelelően gyakorolható, mert a fél hozzájut a részletes indokolást tartalmazó ítélethez és az alapján terjesztheti elő fellebbezése részletes indokait. Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a rövidített indokolást tartalmazó ítélet korábban már hatályos esetkörei vonatkozásában (az ítélet a kérelem elismerésén alapul, az ügy ténybeli és jogi megítélése egyszerű, a felek fellebbezési jogukról lemondtak) a fellebbezéssel kapcsolatos speciális eljárási szabályok alkalmazása nem kerül előírásra. A fellebbezési jogról történő lemondás esetén értelemszerűen nincs szükség a fellebbezési szándék előzetes bejelentésének előírására. A kereseti kérelem elismerése esetén is egyértelmű, hogy elegendő rövidített indokolást tartalmazó ítélet meghozatala. Indokolt azt a lehetőséget is fenntartani, hogy ha a bíróság az ügy ténybeli és jogi megítélését egyszerűnek ítéli, akkor saját jogkörben dönthessen rövidített ítélet meghozataláról. Ezeket az esetköröket ugyanakkor indokolt az új esetkörökkel kibővíteni ahhoz, hogy a szükségtelen adminisztrációs terhek adott esetben elkerülhetőek legyenek és az érdemi munkavégzésre fordítható idő növekedjen. A közigazgatási perekben való alkalmazhatóság miatt szükséges a fellebbezéssel támadhatósághoz kötni a d) és az e) pont szerinti esetköröket, ugyanis így az egyszerűsített ítélet nem alkalmazható olyan közigazgatási perben hozott ítéletek esetében, amellyel összefüggésben felülvizsgálati kérelem benyújtásának van helye.

2. A polgári perekben indokolt a felesleges adminisztrációs teher csökkentése és az érdemi munkavégzésre fordítható idő növelése érdekében olyan szabályozás kialakítása, amely alapján az elsőfokú eljárásban rövidített indokolást tartalmazó ítélet hozható, ha a felek az elsőfokú ítélet kihirdetésén nem jelennek meg, vagy az elsőfokú ítélet kihirdetésekor a bíróság felhívása ellenére nem kérnek részletes indokolást. A rövidített indokolást tartalmazó ítélet új esetkörei esetén ugyanakkor a feleknek – ha élni kívánnak jogorvoslati jogukkal, fellebbezési szándékukat – még az indokok előadása nélkül – az ítélet kézbesítésétől számított 5 munkanapon belül be kell jelenteniük és a fellebbezési szándékbejelentés illetékének megfizetését is igazolniuk kell. Ha a fél fellebbezési szándékot jelent be, az elsőfokú bíróság ítéletét részletes indokolással látja el és azzal a felhívással kézbesíti a fellebbező számára, hogy a határozat közlésétől számított 15 napon belül a Pp. 371. §-nak megfelelő tartalmú fellebbezést terjesszen elő, valamint az illetéket egészítse ki a fellebbezési illeték összegére, vagyis a fellebbezési szándékbejelentés illetéke a fellebbezési illetékbe beszámítandó. Az újonnan bevezetett szabályokra tekintettel indokolt arról rendelkezni, hogy ezekben az esetekben a rövidített indokolást tartalmazó ítélet perorvoslati részének a fellebbezési szándék előzetes bejelentésével és a fellebbezés előterjesztésével kapcsolatos különös eljárási szabályokra vonatkozó tájékoztatást is tartalmaznia kell.”

III 2. Bírói általános megállapítások

A Pp. 347. § (1) bekezdésének leírt módosításával kötelező jelleggel kell alkalmazni a rövidített indokolásra vonatkozó eljárási szabályokat, amennyiben egyik fél sincs jelen az ítélet kihirdetésekor. Ez a gondnoksági perekben gyakran előfordul, mivel a gyámhatóság létszámhiánnyal küszködik, nem képes biztosítani a személyes jelenlétet az érdemi tárgyalási szakban, kéri a tárgyalás távollétükben történő megtartását, az alperesek fogyatékkal élő személyek, gyakran akadályozottak a mozgásban, így a tárgyalási jelenlétben, az ügygondnokok pedig leterheltek, tárgyalásütközési helyzet lép fel esetükben.

A rövidített indokolás kizárólag a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat, és a rövidített indokolás törvényi feltételére történő utalást tartalmazza (Pp. 347. § (2) bekezdés). Ezáltal a rövidített indokolást tartalmazó ítélet nem tartalmazza a Pp. 346. § (5) bekezdése szerinti jogi indokolást.

A személyi állapotot érintő perekben – így a gondnoksági perekben – kiemelt jelentősége van a jogi indokolás meglétének, mivel ezzel garantálható az, hogy a bíróság nem önkényesen és részrehajlóan, hanem a jogszabályok helyes értelmezésével és alkalmazásával hozta meg a döntését.

III 3. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme

A jogállamiság fogalmától elválaszthatatlanok az eljárási garanciák, hiszen azok eleve a jogállamiság, illetve a jogbiztonság elvéből fakadnak. (Balogh Zsolt – Holló András – Kukorelli István – Sári János: Az Alkotmány magyarázata. KJK-Kerszöv, Budapest, 2003, 48-49. o.) A garanciák nem csupán az olyan Alaptörvényben megfogalmazott garanciákat jelentik, mint a bírósághoz fordulás joga vagy a büntetőeljárási garanciák, hanem valamennyi, a jogállamisághoz fűződő követelmény betartását attól függetlenül, hogy az adott szabály az Alaptörvényben vagy annál alacsonyabb szintű normában szerepel. Az eljárási garanciákkal kapcsolatos alapvető követelményeket az Alkotmánybíróság az ún. első elévülési döntésében [11/1992. (III. 5.) AB határozat] fogalmazta meg. Ebben kimondta, hogy az eljárási garanciák alapvető jelentőségük az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatósága szempontjából. Csak a formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működik alkotmányosan a jogszolgáltatás.

A fogyatékkal élő személyek védelme körében kiemelt jelentőséggel bír, hogy rendelkezésükre álljanak azok az információk, amelyekből képesek felmérni az őket ért jogkorlátozás mibenlétét. Igaz ez a cselekvőképesség korlátozása és a választójogból kizárás jogintézményére is. **A jogállamisággal nem összeegyeztethető, hogy érdemi indokolás nélkül bárkit megfosszanak a választójogától, vagy cselekvőképességében korlátozzanak, ezáltal sérül az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése.**

III 4. Az Alaptörvény G) cikk (2) bekezdésének és Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelme

Magyarország és az Alaptörvény védelmezi az állampolgárokat, amelynek keretében több státuszjogot említ. (Balogh Zsolt – Holló András – Kukorelli István – Sári János: Az Alkotmány magyarázata. KJK-Kerszöv, Budapest, 2003, 627-628. o.) Így a magyar állampolgársághoz fűződnek az alábbi jogok és kötelezettségek: választójog, népszavazáson történő részvétel joga (Alaptörvény XXIII. cikk).

A magyar állampolgárok státuszjogának tekinthető a választójog. Annak elvétele és korlátozása csak megfelelő és tisztességes eljárás keretében valósulhat meg. **Az Alaptörvény G) cikk (2) bekezdése, és a XIII. cikk (1) bekezdésében írt alkotmányos joga sérül a gondnokság alá helyezési perben**

a gondnokság alá helyezendő személynek abban az esetben, amennyiben a választójogból kizárása indokolt ugyan, ellenben annak jogi indokolását mégsem adja meg a bíróság.

III 5. Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének sérelme

Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése körében kihirdette a Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvényt. Ezen törvény 12. cikk 4. pontja szerint a részes államok biztosítják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó valamennyi intézkedés, a nemzetközi emberi joggal összhangban, megfelelő és hatékony biztosítékokat tartalmaz a visszaélések megelőzésére. Az ilyen biztosítékok garantálják, hogy a cselekvőképesség gyakorlására vonatkozó intézkedések tiszteletben tartják a személy jogait, akaratát és választásait, összeférhetetlenségtől és indokolatlan befolylástól mentesek, arányosak és a személy körülményeire szabottak, a lehető legrövidebb időre vonatkoznak, továbbá hogy a hatáskörrel rendelkező, független és pártatlan hatóság vagy igazságügyi szerv rendszeresen felülvizsgálja azokat. A biztosítékok azzal arányosak, amilyen mértékben az adott intézkedések érintik a személy jogait és érdekeit.

A magyar állam biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját, amely sérül azzal a szabályozással, hogy nem kell megindokolni azt a bírósági döntést, hogy a fogyatékkal élő személy cselekvőképességét korlátozzák. A Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja ellentétes a CRPD 12. cikk 4. pontjával, mivel nem biztosít hatékony biztosítékokat a visszaélések megelőzésére, nem teszi lehetővé a döntések visszaellenőrizhetőségét. A Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja nem garantálja azt, hogy átlátható módon megvizsgálható legyen, a személy körülményeire szabott döntés szülessen.

Ezáltal a Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja nem kizárólag alaptörvény-ellenes, hanem nemzetközi szerződésbe is ütközik (CRPD 12. cikk 4. pontja).

III 6. Az Alaptörvény I. cikk (1)-(4) bekezdésének és az Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) bekezdésének sérelme

A gondnoksági perekben a gondnokság alá helyezendő személyeknek számos alapvető joga érintett. A bíróság álláspontja szerint a szabadsághoz való jog körében értelmezhető a cselekvőképességének korlátozása, amelyet olyan módon lehetséges megtenni, hogy annak megfelelő jogi indokát adja a korlátozó hatóság. A cselekvőképesség alapvetően az önrendelkezéshez és az autonómiához való joghoz kapcsolódó, és bár nem csupán egyetlen emberi jogként fogható fel, de emberi jogi értelemben kimondottan fontos. A cselekvőképesség azt jelenti, hogy az ember saját akaratából jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, így képes önállóan dönteni a szabadsága és az élete számos területén.

Az alapjogokra vonatkozó szabályokat és azok korlátozását törvény állapíthatja meg. Az Alaptörvény meghatározza a korlátozás feltételrendszerét. Erre csak akkor kerülhet sor, ha más alapvető jogot vagy alkotmányos értéket kell védeni, és a korlátozásnak meg kell felelnie a szükségességi-arányossági tesztnek. Szükséges továbbá, hogy a korlátozás ne érintse az alapjog lényeges tartalmát. Azt azonban az Alaptörvény nem határozta meg, hogy az egyes alapjogok esetében mi minősül lényeges tartalomnak. Az Alkotmánybíróság nem dolgozott ki általános ismérvet, hanem esetről esetre határozza meg az egyes jogok ilyen tartalmát.

A perbeli esetben a jogalkotó a jogszabálymódosítás indokaként „a felesleges adminisztrációs teher csökkentését és az érdemi munkavégzésre fordítható idő növelését” jelölte meg, ami nem tekinthető sem alapjognak sem alkotmányos értéknek. Ezáltal nem lehetséges ezt a megjelölt alapjogsérelmet összevetni más alapjogsérellemmel, az önmagában fennáll.

A bíróság megítélése szerint ezen szabadságjog korlátozása – bármely mértékű is legyen – nem határozható el anélkül, hogy az erre jogosult igazságszolgáltatási szerv részletes indokát ne adná annak, hogy mely okok miatt kerül sor az egyéni önrendelkezés és szabadság korlátozására. Még abban az esetben sem, ha erre elviekben a jogszabály lehetőséget ad. A részletes indokolás adja azt a garanciát – az okok részletes feltárásával –, hogy az önrendelkezési jog, mint alapvető emberi jog, valóban csak a szükséges mértékben, az egyén védelmében, az elérni kívánt céllal arányos mértékben került-e korlátozásra. **A jogi indokolás hiányában sérül Alaptörvény IV. cikk (1)-(2) bekezdésében írt alapvető jog.**

Ugyancsak a teljes indokolás szükségességét támasztja alá a jogszabályban előírt kötelező felülvizsgálat intézménye is, amely időszakonkénti rendszerességgel kötelezővé teszi a korlátozás felülvizsgálatát, méghozzá a korábbi határozat meghozatal óta eltelt idő óta bekövetkezett változások függvényében. Ha és amennyiben a meghozott bírósági határozat nem tartalmaz teljes indokolást a korlátozást illetően, a következő felülvizsgálat időpontjában a bíróság számára elnehezül a korábbi határozatban rögzített korlátozás felülvizsgálata, a változás nyomon követése, illetve a szükségesség, arányosság és fokozatosság elveinek tényleges alkalmazása.

III 7. A Módtv. jogalkotási folyamatának jogállami kritériumoknak való megfelelése

Végezetül a jogállamisági sérelem kapcsán hivatkozik a bíróság arra is, hogy a jogállamiság sérülésének tekinthető a jogalkotási folyamat nem jogállami módon történő lefolytatása. A jogállamisági feltételrendszer meghatározása az Alkotmánybíróság feladata egyedileg megvizsgálva minden körülményt a megtámadott jogszabály megalkotása kapcsán.

Ez nem korlátozódhat formális jogértelmezésre, mint ahogy az Alkotmánybíróság 8/2025. (IX. 25.) AB határozata azt rögzíti. A jogalkotás során biztosított véleményezési jog, és az érdemi társadalmi egyeztetés lefolytatása olyan jogállamisági garanciális elem, amely nem negligálható sommás megállapításokkal. Az Alkotmánybíróságnak a vizsgálata nem szűkíthető le olyan formális elemekre, minthogy nem határoznak meg a jogszabályok véleményezési határidőt. Az Alkotmánybíróságnak minden esetben vizsgálnia kell a jogállamisági feltételrendszer megvalósulása körében, hogy a jogalkotó az adott jogszabályhoz mérten gondoskodott-e a megfelelő véleményezési határidő biztosításáról, mivel ő az egyetlen olyan szerv, amely erre megfelelő hatáskörrel rendelkezik. Az érdemi vizsgálata során figyelemmel kell lennie az Alkotmánybíróságnak arra, hogy van-e tényleges soron kívüli jogalkotási indok, tehát olyan ok, ami szükségessé teszi a gyors eljárást. Van-e olyan jogpolitikai vagy társadalmi kényszerhelyzet, ami miatt szükséges a rapid jellegű jogalkotás, mivel az értelemszerűen korlátozza a megalapozott vélemények előterjesztését, ezáltal sérül a jogállamisági kritérium. A Módtv. esetében ilyen rendkívüli jogalkotási helyzet nem állt fenn, a jogalkotó a törvényhozási folyamat során erre nem is hivatkozott. A Módtv. terjedelme miatt pedig több hónapot szükséges lett volna biztosítani a vélemények beszerzésére. Azért is fontos, hogy az Alkotmánybíróság valóban érdemben vizsgáljon egy jogalkotási folyamatot, mivel ő tölti meg tartalommal ezen keretszabályrendszert, amennyiben pedig nem kíván élni az érdemi megállapítások jogával, akkor kiüresíti az Alkotmánybíróság alaptörvény-védő szerepét. Az Alkotmánybíróság feladata, hogy kikényszerítse a jogalkotótól a jogállami kritériumoknak megfelelő jogalkotási folyamatok betartását.

Amennyiben megfelelő időt biztosított volna a jogalkotó a vélemények beérkezésére és feldolgozására ezen jogalkalmazási probléma is a felszínre került volna. Ugyanis több bíróság jelezte a jogalkotó felé, hogy a személyi állapotot érintő perekben ezt az eljárásjogi jogtechnikai megoldást nem lehetséges alkalmazni. A jogalkotó a beérkezett véleményeket nem dolgozta fel – fizikai lehetetlenség volt

a több száz oldalas észrevételeket egy-két nap alatt áttekinteni -, és ez a jogalkotási hiba is erre vezethető vissza. A jogalkotó egyetlen bíróságtól érkező módosítási javaslatot sem fogadott el – vélhetően el sem olvasta azt – hanem a legkisebb módosítás nélkül fogadta el a jogalkalmazásra alkalmatlan, alaptörvénytől jogszabályt.

IV. Záró rész

A bíróság az Alkotmánybíróság előtti egyedi normakontroll eljárás kezdeményezésére tekintettel az előtte folyó peres eljárást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján hivatalból felfüggesztette.

A bíróság egyedi utólagos normakontroll kezdeményezése iránti jogosultsága, illetve az Alkotmánybíróság hatásköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontján és az Abtv. 25. § (1) bekezdésén alapul [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont].

A bíróság a jelen végzés indokolása I. pontjában részletezte a bírói kezdeményezés ténybeli alapját. Az indítványozó bíróságnak a támadott jogszabályi rendelkezést az előtte folyamatban lévő eljárásban alkalmaznia kell.

A bíróság a jelen végzés indokolása II. pontjában és III. pontjában megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő, alkotmányértőnek talált jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Jelen végzés indokolásának III. pontja részletes indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a bíróság miért találja a sérelmezett jogszabályi rendelkezést ellentétesnek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont].

A végzés rendelkező része továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. A bíróságnak az alaptörvényellenesség megállapítása iránti kérelme az Abtv. 25. § (1) bekezdésén, a jogszabályhely megsemmisítése iránti kérelme az Abtv. 41. § (1) bekezdésén alapul. A bíróság mindezeket túl azt is kéri, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (2) és (4) bekezdése alapján egyedi alkalmazási tilalmat rendeljen el, azaz mondja ki, hogy a Pp. 347. § (1) bekezdés d) pontja nem alkalmazható a bíróság előtt folyamatban lévő perben.

Az Abtv. 54. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, így a bíróság illeték megfizetéséről nem gondoskodott.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 128. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2026. február 17.

Dr. Szigeti István s.k.,
bíró

A kiadmány hitelül:

